

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การพัฒนาประเทศเป็นหลักสำคัญในการที่จะทำให้บ้านเมืองมีความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าทัดเทียมนานาอารยประเทศ ดังนั้นเป้าหมายอันค้ำแรกในการพัฒนาประเทศก็คือ การพัฒนากำลังคน ทั้งนี้เพราะกำลังคนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ประกอบกับประเทศไทยเรากำลังขาดคนหรือพลเมืองที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะพลเมืองที่เป็นผู้นำของระบบต่าง ๆ ในสังคม คุณภาพในที่นี้มีได้หมายเฉพาะถึง ความชำนาญในการประกอบกิจการใด ๆ หรือคุณภาพในค่านักกำลังสมองเท่านั้น แต่รวมถึงคุณภาพทางด้านการเมือง การมีความสำนึกที่ต่อกรจะมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบสังคมส่วนรวมมากขึ้น และยิ่งผู้นำในระบบสังคมชาคนคุณภาพในค่านี้แล้วค่อย การที่จะพัฒนาประเทศก็จะเป็นไปได้อย่าง ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าชาติที่ขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ แค่ออกไปช่วยคนที่มีความรู้และผู้นำที่ดีก็สามารถเป็นชาติที่เจริญก้าวหน้าได้ ในทางตรงกันข้ามชาติที่ออกสมทบไปช่วยทรัพยากร แต่ขาดพลเมืองที่มีความรู้และผู้นำที่ดีแล้ว ย่อมไม่สามารถนำเอาทรัพยากรเหล่านั้นมาพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้าได้เต็มที่ ฉะนั้นประเทศที่ออกไปช่วยพลเมืองที่มีความรู้และผู้นำที่ดีย่อมมีศักยภาพเหนือกว่าประเทศที่ออกไปช่วยทรัพยากร แต่ขาดพลเมืองที่มีความรู้หรืออย่างแน่นอน และในภาวะของประเทศเราซึ่งขณะนี้มีความพร้อมในด้านการทรัพยากรรวมทั้งสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ถ้าสามารถสร้างคุณภาพให้กับประชาชนและผู้นำที่ดีแล้ว ย่อมประกันได้ว่าอนาคตของชาติก็คงจะดีขึ้นอย่างแน่นอน

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพซึ่งเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศทุกด้านทั้งในด้านการเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการศึกษาจะช่วยเสริมสร้างและพัฒนากำลังคนในด้านการคิด ทักษะ และทัศนคติ ช่วยให้นักศึกษารู้จักพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคม ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่สัมพันธ์กับตน สามารถนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับมาแก้ไขปัญหาค่าง ๆ และพัฒนาประเทศชาติได้ ส่วนกำลังคนเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีค่ามากที่สุด เป็นกำลังในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และ

การเมือง ตลอดจนเป็นปัจจัยพื้นฐานสำหรับการพัฒนาประเทศในระบอบประชาธิปไตยทั้งในปัจจุบันและอนาคต ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า ประชาชนมีบทบาทและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และประชาชนจะมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะรับผิดชอบในการใช้สิทธิทางการเมืองหรือตัดสินใจทางต่าง ๆ ให้เกิดผลดีได้ก็ต่อเมื่อประชาชนมีการศึกษาที่พอ เพราะการศึกษาจะส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความตื่นตัว การศึกษาจะช่วยให้ประชาชนเข้าใจถึงความสำคัญของการมีสิทธิทางการเมืองและไม่ยอมที่จะสละสิทธิ์ หรือยอมแลกเปลี่ยนสิทธิกับอำนาจเงินจางใด ๆ การศึกษาจะช่วยให้ประชาชนมีความรอบรู้ในปัญหาต่าง ๆ ของบ้านเมือง สามารถที่จะตัดสินใจหรือข้อขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยเหตุผล ไม่นิยมใช้วิธีรุนแรง และการศึกษายังช่วยให้คนฉลาด ไม่หลง เชื่อตกเป็นเหยื่อของการโฆษณาชวนเชื่อ โคมัยมีเจตนาไม่สุจริต เป็นอันตรายต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

การศึกษาจึงเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมือง และเป็นตัวการสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้คนเรามีชีวิตความเป็นอยู่ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น นอกจากนั้นการศึกษายังเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ความคิด และจิตใจ เสริมสร้างทัศนคติ ตลอดจนค่านิยมที่เที่ยงและถูกต้องในสังคม รวมทั้งเสริมสร้างความสามารถในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และการศึกษายังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจการเมืองได้ดียิ่งขึ้น ดังที่ เฮอเบิร์ต เจ. คลอสไมเออร์ (Herbert J. Klausmeier 1958 : ๕๕) ใ้ข้อธิบายว่า จากการศึกษาในโรงเรียนจะทำให้เด็กเรียนได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ทักษะ ทัศนคติ เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต และประสบความสำเร็จในสังคมประชาธิปไตย ซึ่งก็สอดคล้องกับ เถริยง กীরติกร (2517 : 3-4) ที่ใ้สรุปไว้ว่า การให้การศึกษาเป็นเครื่องมือปลุกฝังระบอบประชาธิปไตยนั้นเป็นเรื่องปลุกฝังคุณสมบัติของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้เกิดแก่เด็ก เช่น ในเรื่อง การรู้จักหน้าที่ การปฏิบัติหน้าที่ ประการหนึ่ง การรู้จักสิทธิ การใช้สิทธิ และการหวงแหนสิทธิ ประการหนึ่ง การมีคุณธรรมและศีลธรรม รวมทั้งการเคารพกติกาและหมู่คณะ ปฏิบัติตามระเบียบ ตลอดจนกฎหมายบ้านเมือง ประการหนึ่ง

การให้การศึกษาแก่เยาวชนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเรียนรู้เรื่องของการเมืองการปกครองอย่างถูกต้อง มีความรับผิดชอบ มีความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองก็ มี

จิตใจเป็นประชาธิปไตย และประสงค์ที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยนั้น เป็นหน้าที่โดยตรงของสถาบันการศึกษา โดยมีโรงเรียนเป็นสื่อกลางทำหน้าที่ช่วยพัฒนาความรู้ ความคิด ความเข้าใจทางการเมือง และปลุกฝังประชาธิปไตยให้แก่เด็กเรียนให้พร้อมที่จะออกไปสู่สังคมภายนอก มีความรับผิดชอบต่อนานาชาติ รู้จักใช้ทักษะในการวิเคราะห์ วิเคราะห์ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองอย่างมีเหตุผล สามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างเหมาะสม ท้ายเหตุนี้การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการเมืองไทยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่ง กาเบรียล เอ. อัลมอนต์ และ ซิดนีย์ เวอร์บา (Gabriel A. Almond and Sidney Verba 1963 : 316) ใ้ข้อธิบายว่า ระบบการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในกระบวนการอบรมและชักจูงประชาชนไปสู่การเรียนรู้ทางการเมือง และการให้การศึกษาทางการเมืองการปกครอง เพื่อส่งเสริมให้คนมีความสำนึกในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ถูกต้องนั้น ทำได้โดยให้การเรียนรู้ทางการเมืองประกอบกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยยคมต่อการคุณภาพของประชาชนในระดับค่อนข้างสูง ดังนั้นคุณภาพของประชาชนจึงเป็นเงื่อนไขประการสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการปกครองระบอบประชาธิปไตย สำหรับคุณภาพของประชาชนนั้นสามารถเสริมสร้างขึ้นได้โดยให้การศึกษา คือให้ความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองที่ถูกต้องและให้การเรียนรู้ คือให้ประสบการณ์ทางการเมืองที่ถูกต้อง นอกจากนั้นแล้ว การศึกษาและการเรียนรู้ในระบอบประชาธิปไตยจำเป็นต้องอาศัยระยะเวลา นานพอสมควรและต่อเนื่องไม่ขาดสาย

อย่างไรก็ดี ถ้าพิจารณาถึงวิถีทางการเมืองของประเทศไทยอย่างละเอียดแล้ว จะเห็นได้ว่าในรอบ 53 ปีที่ผ่านมา การปกครองระบอบประชาธิปไตยพบอุปสรรคต่าง ๆ มีขึ้นบ่อย เช่น ในช่วงชีวิตคน ๆ หนึ่งมักจะให้เห็นการปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จและไม่สำเร็จ เห็นรัฐบาลต่าง ๆ ผลัดเปลี่ยนกันเข้ามาบริหารประเทศ เห็นรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายแม่บทสูงสุดในการปกครองประเทศได้รับการเปลี่ยนแปลงจากฉบับชั่วคราวมาเป็นฉบับถาวร จากฉบับถาวรมาร่างกันใหม่ครั้งแล้วครั้งเล่า และในช่วงระยะเวลาดังกล่าวก็มีบุคคลสำคัญซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือน และทหารหลายคนก้าวขึ้นมารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่บริหารประเทศทั้งโดยวิธีปฏิบัติ รัฐประหาร และโดยวิธีการทางประชาธิปไตยคือการเลือกตั้ง ซึ่งบางคนก็อยู่ในตำแหน่งได้เพียงชั่วระยะเวลาอันสั้นแล้วก็ต้องออกไป บางคนก็อยู่ในตำแหน่งไ้ยาวนานเป็นระยะเวลาหลายปี แต่

นายกรัฐมนตรีที่มาจากพลเรือนมักจะอยู่ในตำแหน่งได้ไม่นานเหมือนกับนายกรัฐมนตรีที่มาจากทหาร เช่น จอมพลแปลก พิบูลสงคราม จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นต้น (สุวรรณ สุวรรณเวโซ 2519 : 2) ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะทหารเป็นกลุ่มที่มีการรวมตัวที่เป็นระเบียบ สามารถเคลื่อนย้ายสมาชิกของกลุ่มเป็นจำนวนมากเพื่อปฏิบัติกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และยังเป็นกลุ่มที่มีผู้นำซึ่งสืบทอดตำแหน่งต่อเนื่องเป็นไปคามยศ ตำแหน่ง และสายการบังคับบัญชา (Hierarchy) ที่เน้นเรื่องอำนาจของผู้ปกครองที่อยู่เหนือผู้อยู่ใต้มงคับบัญชาและดลหันกันลงไปตามลำดับ ทำให้สามารถสร้างระเบียบ วินัย ภายในกลุ่มได้โดยปราศจากการต่อต้านจากสมาชิกของกลุ่ม ประกอบกับสังคมไทยมักจะมี ความคาดหวังในบทบาทของผู้นำว่าจะต้องเป็นผู้ที่สามารถสร้างความเป็นปึกแผ่นตลอดจนนำประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและรอดพ้นจากภัยพิบัติต่าง ๆ นานาได้ จึงจะพบได้จากประวัติศาสตร์ไทยนับตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มตั้งอาณาจักรหรือสร้างชาติจากสมัยสุโขทัยอยุธยาตลอดมาจนกระทั่งถึงสมัยรัตนโกสินทร์ จะพบว่าทหารเป็นผู้รักษาประเทศชาติ รักษาราชบัลลังก์ตลอดมา ทั้งนี้เพราะแต่เดิมในสังคมไทยเรานั้นมักจะมีการต่อสู้รบพุ่งกับประเทศเพื่อนบ้านหรือมีศึกมาประชิดคิกันอยู่เสมอ ๆ ดังนั้นทหารจึงเป็นสถาบันหนึ่งที่เป็นปัจจัยหลักในการเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นของชาติ ปกป้องอธิปไตยของชาติจากอิทธิพลของต่างประเทศ ทำหน้าที่รักษาความสงบและความมั่นคงทั้งภายในและภายนอกประเทศรวมทั้งตำรวจซึ่งทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและความสงบสุขของประชาชน ตลอดจนทำหน้าที่ในการรักษากฎหมาย ดังนั้นหน้าที่ของตำรวจจึงมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง โดยเฉพาะในเรื่องความยุติธรรมและเสรีภาพส่วนบุคคล ในระบบการเมืองไทยนั้นทั้งทหาร ตำรวจ และนักการเมืองไทยมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เกื้อกูลกัน กล่าวคือ นักการเมืองต้องการใช้กิจการของทหารและตำรวจสนับสนุนอำนาจทางการเมืองให้แก่ฝ่ายตน ทหารและตำรวจไทยจึงเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการเมืองในเกือบทุกยุคทุกสมัยคัย (สิริวิฑู หงษ์พานิช 2519 : 13) นอกจากนั้นแล้วการเมืองการปกครองไทยกลับเป็นเรื่องของชนชั้นนำทางการเมืองและจำกัดเฉพาะกลุ่มผู้นำที่เป็นข้าราชการทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร จึงทำให้คนไทยส่วนใหญ่มีความสนใจทางการเมืองน้อยก็งจะเห็นได้จากการใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยแต่ละครั้ง ทั้งอาจสืบเนื่องมาจากปราศจากประสบการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองแบบต่อเนื่อง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา 2526 : 792-793) และยังคงถือว่าเรื่องของการเมืองการปกครองไม่ใช่เรื่องของเด็กหรือเยาวชน ทำให้ไม่มีการ

สนับสนุนให้เด็กเรียนรู้ไปพร้อมกับในประเพณีทางการเมือง ทั้งในครอบครัวและในสถาบันการศึกษา
 ดังที่ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ สายทิพย์ สุกคิพันธ์ (2526 : 64-65) พบว่านักเรียนระดับมัธยม
 ศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ว่าจะในลักษณะที่
 เกี่ยวกับการรวมในการชุมนุมทางการเมือง การอภิปราย หรือการชมนิทรรศการทางการเมือง
 เลย

การศึกษากับการเมืองมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศ
 ที่กำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทย ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญขั้นต้นที่จะช่วยให้
 ประชาชนเกิดการเรียนรู้ทางการเมืองได้ถูกต้องเป็นอย่างดี นอกจากนั้นแล้วการศึกษายังช่วย
 ให้ผู้เรียนเข้าใจการเมืองได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย สำหรับการเรียนรู้ทางการเมืองนั้น ลิวอิส เอ
 โฟรแมน (Lewis A. Froman 1961 : 342) อธิบายว่า การอบรมและเรียนรู้ทางการเมือง
 หมายถึง การเรียนรู้ในการกำหนดสถานภาพของตัวเองให้เหมาะสมกับรูปแบบของสังคมนั้น ๆ
 โดยเรียนรู้ผ่านตัวกลางต่าง ๆ (Agents) ของสังคม ได้แก่ การเรียนรู้เกี่ยวกับการเมือง
 ทุก ๆ ทาง ทั้งในรูปแบบและนอกรูปแบบ ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ การเรียนรู้ดังกล่าวนี้เกิดขึ้น
 ในทุกขั้นตอนของวัฏจักรชีวิต และ สายทิพย์ สุกคิพันธ์ (2524 : 32) ได้อธิบายว่า การเรียนรู้
 ทางการเมืองนั้นอาจมีได้ 2 ลักษณะ คือ การเรียนรู้ทางการเมืองที่เกิดจากการสอนโดยตรง
 (Direct Learning) หรือการปลูกฝังลัทธิ (Indoctrination) เป็นการเรียนรู้ทางการเมือง
 ที่เกิดจากการตั้งใจสอน (Intentional Learning) มีกำหนดระยะเวลา มีหลักสูตร
 วิธีการสอน และมีการวางแผนการสอนที่แน่นอน ส่วนการเรียนรู้ทางการเมืองในอีกลักษณะหนึ่ง
 คือ การเรียนรู้ทางการเมืองโดยทางอ้อม (Indirect Learning) เป็นการเรียนรู้โดยไม่
 ตั้งใจ (Unintentional Learning) เช่น ได้รับความรู้จากการพูดคุยกับเพื่อน สันทนาการกับ
 คนในครอบครัว กระบวนการดังกล่าวไม่มีการวางแผนหรือกำหนดหลักสูตรการสอนที่แน่นอน
 ส่วนกระบวนการสังคมประติมากรรมทางการเมืองหรือการอบรมกล่อมเกลாத่างการเมือง (Politi-
 cal Socialization) จะเกิดขึ้นโดยผ่านสถาบันและตัวการ (Agents) ซึ่งได้แก่
 ครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน กลุ่มอาชีพ สื่อมวลชน และประสบการณ์ตรงที่เกี่ยวข้อง
 กับการเมืองจากการปฏิสัมพันธ์กับสถาบันการเมืองต่าง ๆ

จากข้อคิดเห็นของนักการศึกษาและนักรัฐศาสตร์สามารถสรุปได้ว่า สถาบันการศึกษา เป็นสถาบันสังคมพื้นฐานที่ทำหน้าที่ให้การเรียนรู้และช่วยพัฒนาความสำคัญทางการเมือง หรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองไปทั้งทางตรงและทางอ้อม ร่องลงมาจากสถาบันครอบครัว

สำหรับการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังคุณสมบัตินี้คงได้กล่าวมาแล้วข้างต้นแล้วอันช่วยก่อการมีความสำคัญทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกถ่วงน้ำหนักจำเป็นต้องดำเนินการตามจุดมุ่งหมายของกระบวนการให้การศึกษาอบรม (สมิทร คุณานุกร 2518 : 47-48) ซึ่งประกอบด้วย

1. พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับการเรียนรู้และการแก้ปัญหา ประกอบด้วยส่วนที่เป็นความรู้ ทักษะ และความสามารถทางสติปัญญา
2. ทศนคติพิสัย (Affective Domain) เป็นจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่รวมถึงการเรียนรู้ทางด้านทัศนคติ ค่านิยม ความสนใจ และความซาบซึ้ง ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในแต่ละบุคคล
3. ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านทักษะในการเคลื่อนไหวและการใช้วัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย โดยทักษะจะจางหายไปหายาก และมีความซับซ้อน

ทั้งนี้ภาระหน้าที่ที่สำคัญของโรงเรียนก็คือ การจัดการอันช่วยการให้การเรียนรู้ การเรียนการสอนและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กเรียนภายในโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของกระบวนการให้การศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นครู หลักสูตร การเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทางที่มีผลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็กทั้งสิ้น แต่การจัดดำเนินการให้การศึกษาถึงกล่าวยังไม่ค่อยได้ผลนัก อาจมีสาเหตุเนื่องจากขาดองค์ประกอบอย่างใดอย่างหนึ่งไปนั่นเอง ประกอบกับการพัฒนาการเมืองของไทยประสบกับอุปสรรคต่าง ๆ กันได้กล่าวมาแล้ว

การจัดการเรียนการสอนทางการเมืองที่ถูกถ่วงน้ำหนักระบอบประชาธิปไตยจำเป็นต้องส่งเสริมให้โรงเรียนมีความสำคัญทางการเมืองที่ถูกถ่วง เช่น มีความกระตือรือร้นสนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น รู้จักไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สนับสนุนวิธีการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นต้น โดยเฉพาะผู้เรียนที่เป็นนักเรียนทหารและนักเรียนตำรวจ เพื่อให้เขาเหล่านั้น

ประเพณีปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องของกรมการปกครองของระบอบประชาธิปไตยซึ่งสอดคล้องกับบทบาทที่สังคมคาดหวังไว้ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพราะจากอดีตเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน บุคคลที่จบจากโรงเรียนทหารและตำรวจเหล่านี้มักจะก้าวเข้ามาเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้ารัฐบาล มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางทางการเมืองและสังคมของประเทศโดยตรงนั่นเอง

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์สอนอยู่ในกองวิชาสังคมศาสตร์ โรงเรียนเตรียมทหารจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเตรียมทหารเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และการเมืองของไทย ทั้งนี้เพื่อนำผลมาใช้เป็นประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนทางสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาประวัติศาสตร์และการเมืองของไทย และเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และการเมืองของไทย ในโรงเรียนเตรียมทหาร อันจะช่วยเสริมสร้างและพัฒนาการเมืองในสังคมไทยสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเตรียมทหารเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และการเมืองของไทย ในด้านต่อไปนี้

- 1.1 หลักสูตรและเนื้อหา
- 1.2 กิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.3 กระบวนการวัดและประเมินผล
- 1.4 การนำความรู้ที่ได้รับจากวิชาประวัติศาสตร์และการเมืองของไทยไปใช้

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนเตรียมทหารทั้ง 4 เหล่าทัพ ซึ่งได้แก่นักเรียนนายร้อย นักเรียนนายเรือ นักเรียนนายเรืออากาศ และนักเรียนนายร้อยตำรวจ เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และการเมืองของไทยในด้านต่าง ๆ ตามข้อ 1

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเตรียมทหารที่เรียนอยู่ในปีการศึกษา 2528 เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์การปกครองและการเมืองของไทย ในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้คือ หลักสูตรและเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน กระบวนการวัดและประเมินผล และการนำความรู้ที่ได้รับจากวิชาประวัติศาสตร์การปกครองและการเมืองของไทยไปใช้

แนวคิดในการตั้งสมมติฐาน

นักเรียนเตรียมทหารซึ่งประกอบด้วย นักเรียนนายร้อย นักเรียนนายเรือ นักเรียนนายเรืออากาศ และนักเรียนนายร้อยตำรวจ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยส่วนมากมีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ตามหลักจิตวิทยาถือว่า วัยรุ่นตอนปลายซึ่งจัดอยู่ในช่วงอายุประมาณ 17-21 ปีนั้น เด็กในวัยนี้จะให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมวัยที่นานมา การจัดกลุ่มจะเป็นไปอย่างแน่นแฟ้น เด็กจะเริ่มลดความสนใจกับบุคคลต่างวัยและหันมาสนใจเพื่อนร่วมวัย (Gang Age) อย่างแท้จริง (สภิตา บิดตะแพญ 2525 : 117) เป็นผลให้เด็กในวัยนี้มักมีความคิดเห็นคล้อยตามกลุ่มเพื่อน ทั้งนี้เด็กในวัยเดียวกันนี้จึงมีความสนใจและมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวที่ไม่แตกต่างกัน ประกอบกับนักเรียนเตรียมทหารทั้ง 4 เหล่าทัพได้รับการฝึกอบรมและอยู่ในสภาพแวดล้อมคลอคลอจนเรียนวิชาบังคับพื้นฐานที่เหมือนกัน เป็นที่น่าที่นักเรียนทุกคนจะต้องอยู่รวมกันที่โรงเรียนตลอดสัปดาห์ ได้รับการฝึกอบรมกันวิชาทหาร ตลอดจนเรียนวิชาประวัติศาสตร์การปกครองและการเมืองของไทยเป็นวิชาบังคับพื้นฐานของทุกเหล่าทัพเหมือนกัน

ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่า จากสภาพแวดล้อมและสภาพการเรียนการสอนดังกล่าว น่าจะมีส่วนในการหล่อหลอมให้นักเรียนเตรียมทหารทั้ง 4 เหล่าทัพ มีความคิดเห็นไปในแนวเดียวกัน

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของนักเรียนเตรียมทหารทั้ง 4 เหล่าทัพ เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์การปกครองและการเมืองของไทยไม่แตกต่างกัน

ขอตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรที่ออกแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ปกครอง และการเมืองของไทย ทอบตามความรู้สึกและความคิดเห็นที่แท้จริง และเชื่อถือได้

คำจำกัดความ

ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อหรือความรู้สึกเฉพาะตัวของนักเรียนที่แสดงออกต่อคำถามอย่างอิสระ ซึ่งไม่เป็นการฝึกหรือถูก แต่เป็นไปในทางเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ปกครอง และการเมืองของไทยในชั้น หลักสูตรและเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการนำความรู้จากวิชาประวัติศาสตร์ ปกครอง และการเมืองของไทยไปใช้

วิชาประวัติศาสตร์ ปกครอง และการเมืองของไทย หมายถึง วิชาบังคับพื้นฐานของทุกเหล่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตรวิชาสังคมศาสตร์ของโรงเรียนเตรียมทหาร ซึ่งมุ่งสอนให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาของระบบการเมืองและระบอบการปกครองของไทย ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันว่ามีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อกันอย่างไร อันจะเป็นรากฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดความสามัคคี มีความเสียสละ มีความกตัญญูต่อชาติบ้านเมือง และยึดมั่นในสถาบันทั้งสามคือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ให้อำนาจสิทธิ หน้าที่ของตนเองและผู้อื่นในขอบเขตของกฎหมายบ้านเมืองให้เป็นผู้มีคุณธรรม มีวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความเสียสละต่อส่วนรวม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดและปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล วิชาประวัติศาสตร์ ปกครอง และการเมืองของไทย ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นประโยชน์แก่ครูผู้สอนในการปรับปรุงการเรียนการสอนทางสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาประวัติศาสตร์ ปกครอง และการเมืองของไทย
3. เป็นแนวทางในการวิจัยสำหรับกรณีที่เกี่ยวข้องต่อไป.